

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 4

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
26. JANUARJA (ENERO) 1956

VEDNO VEČJE OBVEZE

Vihar po Dullesovi izjavi o vojnih nevarnostih v letih 1953 in pozneje se polega. Predsednik Eisenhower je sam izrekel v obrambo svojega zunanjega ministra besede, “da je Dulles eden največjih zunanjih ministrov, kar so jih imele ZDA.” Vedno bolj se potrjuje domneva, da je Dulles te svoje besede o nevarnosti komunističnih intrig povedal, da bi primerno vplival na potek volilne borbe, ki se hitro bliža. V ZDA je notranji gospodarski položaj odličen, Eisenhowerjeva administracija je mnogo storila za delavca in farmerja, sedaj gre samo za to, da se v zunanji politiki najdejo meje, v katerih se bo razvijala borba za volilno zmago. Vojna ali mir — mirno sožitje ali gospodarske blokade — mrzla vojna ali popuščanje mednarodne napetosti, vse to bodo tedaj glavna gesla obeh strank pri novembarskih volitvah.

Eisenhower je pred štirimi leti krenil v volilno propagando za obljubo, da bo vpostavil mir na Koreji in razbremenil pezo državnih izdatkov za vojne namene. Pogajanja za premirje na Koreji so se po njegovi izvolitvi res pospešila in kmalu je bil podpisan sporazum o tem, kako se bo urejalo vprašanje Koreje tako, da ne bo prišlo do sovražnosti. Republikanska stranka je vedno smatrala Pacifik za glavno področje ameriške zunanje politike, mnogo je bilo med republikanci mož, ki so nad težavami v Evropi obupavali in zagovarjali celo politiko izoliranosti. Po krizi na Koreji so zato v ZDA podpirali zaključek v Indokini in pozneje vodili Čangkajškovo politiko na Formozo tako, da do odkritih sovražnosti med komunistično Kitajsko in Formozo ni prišlo. V Ženevi so se začela celo posebna pogajanja med kitajskimi komunističnimi zastopniki in zastopniki ameriške vlade; njih namen je bil, da bi se položaj okoli Formoze ustalil in pomiril tako, da bi počasi moglo priti med Pekingom in Washingtonom do rednih stikov, nakar bi bila komunistična Kitajska pripuščena v organizacijo Združenih narodov. Ako bi se vsa ta pogajanja ugodna končala, bi republikanska stranka dosegla znatno ustalitev in pomirjenje položaja v vsem Pacifiku in Aziji. Pri letošnjih volitvah bi mogla propaganda za Eisenhowerja še bolj povdarjati, da ni bil rešen mir samo na Koreji, ampak da je bilo v vsem Pacifiku stanje zboljšano in ustaljeno.

Toda Dulles je v svoji izjavi povedal, da je vlado stalo mnogo živcev in napora, da je bil mir rešen, kajti trikrat je bilo na tem, da bo morala ameriška vojna sila uporabiti atomske bombe in preprečiti prodor komunizma. Na Koreji je samo grožnja s tem sredstvom preprečila nadaljevanje in razširjenje vojskovanja, isto je bilo v Indokini in isto v področju okoli Formoze.

Položaj pa se poslej nikakor ni zboljšal. V Ženevi so se prekinila pogajanja med ameriški in kit. komunističnimi zastopniki. Sicer resne vojne nevarnosti v Aziji še ni, vendar se že pripravljajo ponovni dvoboji med orožjem Čangkajška in Pekinga. Na Koreji še ni izvedena združitev juga in severa, enako je v Indokini, kjer ni mogoče niti pomisliti na to, da bi kaj kmalu prišlo do plebičitnih volitev o tem, ali se naj Vietnam združi v Vietminhom.

Če se Pacifik vrača nazaj v dobo težav in kriz, tedaj se temu pridružuje še cela vrsta drugih resnih preizkušenj. Sovjeti so prepustili Azijo kitajskim komunistom, sami pa se vrgli v spletkarjenje med arabskimi narodi v Mali Aziji in Severni Afriki. Če je Eisenhower leta 1952 obljubljal mir v Aziji, tedaj bo moral letos pri volitvah on ali pa njegov demokratski nasprotnik razlagati ideje o tem, kako si zamišlja pomiritev in ureditev zadev ne samo v Pacifiku, ampak tudi v Evropi, zlasti pa v področju okoli Sredozemskega morja. Med republikanci in demokrati v zunanji politiki ni bilo posebnih razlik, oboji so se hitro in lahko sporazumevali, kadar je šlo za urejanje najnujnejših zadev. Toda že v Pacifiku se je ameriška zunanja politika morala otresati nazorov in potez, ki so jih zagovarjali zastopniki angleške vlade. V Pacifiku se je angleška zunanja politika v glavnem podredila ameriški in v ZDA so se lah-

PRED NOVO VLADO V PARIZU

Francoski parlament se je sešel na svoje prve seje in ko bo izvoljeno predsedstvo zbornice, bo Fauerovala vlada podala ostavko. Predsednik republike bo tedaj mogel povabiti k sebi novega predsednika poslanske zbornice, da mu svetuje, komu naj poveri sestavo nove vlade.

Izvolitev novega predsednika poslanske zbornice bo prvi preskusni kamen, kakšna bo orientacija politike, sloneče na volitvah dne 2. januarja tega leta. V parlament so prišli trije bloki, komunističen, levičarski republikanski in zmernorepublikanski, toda nobeden nima večine. Verjetno bodo socialisti tisti, ki bodo dobili predsedstvo vlade v svoje roke, toda zelo nerodno bo socializmom, ako bodo morali pri tem prositi komuniste na svoji levi, da jim prisločijo na pomoč in v odločilnih trenutkih glasujejo z njimi. Vodja komunistov Duclos je napovedal, da bodo komunisti vedno glasovali za vlado socialistov, toda Mollet in Mendes France se tega zaveznitva otresata. Ako bodo komunisti ohranjali to svoje stališče, bodo v parlamentu ustvarili “ljudsko fronto” in z njo nad Francijo priklicali vse usodne posledice, ki so jih take vlade v Franciji imele. Mollet sam je tudi pristaš Evropske unije in zagovornik NATO, Mendes France je v tem pogledu nekoliko bolj za politiko opozicije proti ameriškim potezom v Evropi in Afriki — toda komunistični glasovi pomenijo beg kapitala iz Francije, preplah v inozemstvu in naraščanje nezaupanja v Francijo. V nekaj mesecih bi verjetno prišlo do takih kriz, da bi morala taka vlada “ljudske fronte” odstopiti in v parlamentu bi moralo priti do drugih vladnih kombinacij.

MRP IN KOALICIJA PROTI KOMUNISTOM

Ako hoče Mollet vladati brez komunističnih glasov, tedaj se mora nasloniti na MRP, to je skupino krščanskih demokratov. Pri štetju poslanskih mandatatov se je skupina morala vrniti oslajena v parlament, toda po številu glasov volilcev ni nazadovala. V vprašanju zunanje politike zagovarja MRP Evropsko unijo in popolno naslonitev na NATO, ne more pa verovati, da bi bil takih nazorov Mendes France, ki terja v novi vladi ministrstvo za zunanje zadeve zase. V vseh krizah je bil Mendes France tisti, ki ni zagovarjal samo odločnejšega nastopa Francije proti ZDA, ampak je bil tudi za zblizanje med Francijo in sovjeti. Toda že po oktobru 1955

ko upirali angleški zahtevi, da mora biti komunistična Kitajska brez pogojev pripuščena v OZN. Anglija ima le še malo postojank in vpliva v Aziji. Pač pa je angleški vpliv zelo močan v Mali Aziji, Severni Afriki in Sredozemlju. Anglija ima svoja glavna oporišča v Iraku, Libiji in na Cipru, dočim se je ameriška zunanja politika naslonila na Arabijo Ibna Sauda in deloma na Egipt, v ostali Severni Afriki pa podpirajo ZDA borbo Arabcev za popolno neodvisnost. Angleške postojanke med Arabci rušijo danes sovjeti — in deloma tudi zastopniki ameriške vlade, ki menijo, da morajo sovjeti pri podpiranju nacionalizma med Arabci prehiteti. V Pacifiku je bil položaj lažji, ker je bil nasprotnik samo komunizem, v tej krizi naraščajočega arabskega nacionalizma pa je ameriška zunanja politika delno skladna s sovjetsko. Zato bodo skušali med Edenom in bivanjem v Washingtonu koncem januarja te razlike odstraniti in taktiko vzporediti.

V volilni borbi se bo tako polje zunanje politike zelo razširilo in poleg tradicionalne skrbi za prednosti v Pacifiku se bo v veliki meri vrnila skrb za razvoj razmer v Mali Aziji in Severni Afriki. Vpoštevatvi je tudi treba, da ima Izrael v ZDA vplivne zagovornike in podpornike in da bodo tudi ti vplivali, da se ZDA odločijo za vso podporo tej od Arabcev ogroženi domovini judovstva. V primeri z letom 1952 se peza zunanje-političnih problemov ni zmanjšala, pač pa zelo razširila in se napovedujejo ameriški vladi nove obveze in težave. Volilna borba bo v glavnem morala nakazati, kako si v ZDA rešitev vseh teh problemov zamišljajo.

se je videlo, da sovjeti ne bodo v Evropi izvajali take politike, da bi bilo možno zblizovanje med Francijo in sovjeti. Zato je bilo odpovedano potovanje Fauera in Pinayja v Moskvo. Ako pa se sedaj vrne v zunanje ministrstvo Mendes France, bi to pomenilo, da bi se Francija odločila za ponovne poskuse zblizovanja z Moskvo — del francoske levice mnogo računa s tem, da bi se Francija v Evropi utrdila, ako bi svojo politiko — ne podredila — ampak vzporedila z Moskvo. Tako bi mnogo težav v Severni Afriki odpadlo. Francija bi verjetno pri tem samo prehitela Nemčijo, ki se bo prej ali slej spet skušala vezati z Moskvo, da si s tem pridobi vodilno vlogo v Evropi. Seveda je pot do tega še daleč, toda s tem je treba računati.

Kakor socialistom, tako mora biti tudi radikalom iz skupine Mendes Francea neprijetno, da bi morali vladati s komunističnimi glasovi. Tudi njim bi bili tedaj potrebni glasovi MRP. Poleg razlik v zunanji politiki pa se vrtajo še razlike v notranji politiki. Socialisti in radikali so proti zahtevam, ki jih katoliški poslanci v parlamentu postavljajo za ohranitev svojega šolstva. Verske šole se bodo mogle ohranjati samo, ako država za plače šolskega osebja v katoliških zasebnih šolah prispeva toliko, kolikor država plačuje učiteljem na svojih javnih šolah. Država pri tem ne bi dejansko izkazovala nobene posebne usluge — pravico do pouka iz državnih stroškov imajo vsi otroci, država sama pa ima še vedno v posesti nekatere med preganjanji cerkve verskim organizacijam zaplenjene ustanove in jih nikdar ni vrnila.

Socialisti in radikali zagovarjajo misel, da mora biti vzgoja v šolah demokratska in laična, kakor da bi bila ta zahteva v opreki s katoliško zahtevo, ki pravi, da imajo katoličani enake demokratske pravice in po teh pravicah terjajo možnost, da svoje otroke vzgajajo tako, kakor jim to njihova državljanska in svobodna zavest nalaga.

NAPETOST V SEVERNI AFRIKI

Mendes France je med kratko dobo svoje prve vlade uspel načeti pogajanja med Francijo in njenimi posestvi v Severni Afriki. Sklenil je prvi sporazum med Tunizijo in francosko vlado. Faure je moral urediti zadeve z Marokom in novi bodoči vladi ostaja odprto vprašanje ureditve razmerja med Francijo in Alžirijo.

Že dolgo pred koncem krize v Tuniziji je Mendes France povdarjal, da je bila predvsem krivda voditelja MRP Bidaulta, ako ni prišlo do pogajanj in zaključka sporazuma med Francijo in arabskimi rodovi v njenih posestvih. Ti očitki so bili tolikšni, da še danes niso utonili in le malo je upanja, da bi se

IZ TEDNA V TEDEN

CHILE: Senat je končno odobril od vlade predloženi zakonski načrt o ustalitvi plač in drugih ukrepih proti inflaciji. Poročajo, da bo vlada občno zmanjšala tudi število drž. uradništva. — **Vulkan Llaime** blizu Temuca je začel nepričakovano delovati. Lava se je razlivala po rodovitnih pobočjih in dolini. Povzročila je veliko škodo. Nastale so tudi poplave, ker je lava visoko dvignila vodo v rečni strugi.

BOLIVIJA: V Nacionalnem revolucionarnem gibanju so nastala trenja med desnico in levico. Predsednik dr. Paz Estensoro in podpredsednik Siles Solazo nista več odobraval zadržanja zun. ministra Guevare Arce-a, ki je zaradi tega odstopil.

USA: Gral Eisenhower republikancem še ni mogel točno povedati, če bo prevzel znova kandidaturu za predsedniške volitve. — **Tedenska revija** “US News World Report” poroča, da imajo v USA pripravljene medkontinentalni V2, ki lahko v tridesetih minutah doseže Moskvo. Poizkuse s temi izstrelki bodo napravili spomladi 1957. — **Ameriški vojaški krogi** so zelo zaskrbljeni zaradi poročil iz Kaira, da se je predsednik egiptске vlade odločil, da bo povabil v Egipt nad 150 vojaških inštruktorjev iz držav komunističnega bloka. Naloga teh inštruktorjev bo izvežbati egiptsko vojsko v uporabljanju najmoder-

Pueblo y Gobierno honraron a Bartolomé Mitre

Con hondo fervor patriótico el pueblo entero de la Nación recordó el 19 de Enero a una de las figuras grandes de su historia: el teniente general D. Bartolomé Mitre, de quien se cumplió el 50º aniversario de su muerte y que tanto bregó por la unidad patria y consagró su vida desde el periodismo, el ejército, el Parlamento y la primera magistratura a contribuir la grandeza de la República.

De acuerdo con lo dispuesto por decreto del P. E. nacional el 19 de Enero se realizó en la Catedral Metropolitana un solemne funeral en memoria del general Mitre. Efectivos de las fuerzas armadas formaron guardia de honor desde la Casa de Gobierno hasta el templo, al que llegaron en primer término, ministros, altas autoridades civiles, militares y municipales. Minutos antes de

la hora fijada, llegó el vicepresidente de la Nación, contraalmirante Isaac Rojas, quien precedió al jefe del Estado, general Pedro Eugenio Aramburu.

Finalizado el oficio, el primer magistrado se retiró acompañado de altas autoridades, rindiéndosele los mismos honores que a su llegada.

Previamente, a las 10 se hicieron presentes en la plaza Mitre los jefes de Estado Mayor de las Fuerzas Armadas, y colocaron al pie del monumento al patrio, una ofrenda floral que llevaba esta inscripción: “Las Fuerzas Armadas Argentinas, al teniente general D. Bartolomé Mitre, en el cincuenta aniversario de su fallecimiento. 1906 - 1956”. Seguidamente, una delegación de marinos de la armada de guerra del Brasil depositó también una ofrenda floral.

Narod in vlada sta počastila spomin generala Mitre

Dne 19. januarja se je ves narod z globokim rodoljubnim čustvom spominjal slavne osebnosti svoje zgodovine: generala Jerneja Mitre ob 50 letnici njegove smrti, moža, ki si je veliko prizadeval za doseganje enotnosti domovine ter je za njeno veličino posvetil vse svoje življenje kot častnik, vojak, narodni poslanec in predsednik republike. Gral Mitre je med drugim znan kot ustanovitelj buenosaireskega velikega dnevnika “La Nación” in kot pisec najboljšega življenjepisa Osvoboditelja generala San Martina.

Po naročilu vlade je bil 19. t. m. v katedrali slovesen rekvijem za pokoj duše velikega pokojnika. Udeležili so se ga ministri zvezne vlade na čelu s predsed-

nikom generalom Aramburu-jem in podpredsednikom Rojas-om, ter visoki vojaški in civilni funkcionarji. Predsedniku republike so izkazali časti vojaški oddelki, ki so bili razpostavljeni vse od vladne palače do katedrale. Pred slovesnim žalnim opravilom v katedrali so šefi generalštabov vojske, mornarice in letalstva s svojimi pobočniki položili velik venec argentinskih oboroženih sil na vnožje spomenika generalu Mitre z napisom: Argentinske oborožene sile generalu D. Bartolome Mitre ob 50 letnici njegove smrti 1906-1956”. Isto je takoj nato storilo tudi odposlanstvo brazilske vojne mornarice, ki se trenutno mudi v Bs. Airesu.

pež Pij XII. 3.000 zastopnikom 70.000 lastnikov malih industrijskih podjetij in obratov.

ITALIJA: Mario Scelba, biv. predsednik italijanske vlade, je v svojem zadnjem vovoru napadel sed. predsednika Segni-a zaradi njegove nejasne in neodločne politike proti levičarjem. Očita mu, da vzdržuje preveč prijateljske stike z Nennijevimi socialisti, ki so, kot znano, tesno povezani s komunisti. Sed. predsednik it. vlade Segni je pristaš preds. it. republike Gronchija, ki je prišel na ta položaj s pomočjo levičarjev. — **Maršal Montgomery** je v svojem govoru pred člani Društva za mednarodno sodelovanje v Rimu naglasil, da bo prihodnjih pet let mnogo bolj nevarnih za mir, ko so pa bila pretekla leta.

ALŽIR: Nemiri v Alžiru se širijo naprej. Nacionalisti povzročajo francoskim oblastem hude preglavice

ČEŠKA: V Pragi se zelo razburjajo zaradi številnih balonov, ki so se pojavili v zadnjem času nad Češko. V zrak jih spušča Odbor za Svobodno Evropo. Baloni prenašajo razni propagandni material. V Pragi izjavljajo, da ti baloni predstavljajo nevarnost za varnost letalskega prometa. — V Pragi se komunisti čutijo zelo prizadete zaradi ustanovitve vzhodno-nemške vojske. Poročajo, da je zaradi tega češka vlada vložila protest v Moskvi, v katerem ba-je zatrjuje, da ta vojska predstavlja nevarnost za Češko, ker da celo “miroljubni” nemški komunisti zahtevajo priključitev Sudetov Nemčiji.

FRLJ: Vsi komunistični listi v Jugoslaviji so v soboto objavili spominske članke ob 32. obletnici Leninove smrti. V Sovjetski zvezi obletnice Leninove smrti uradno niso proslavljali, ker bodo po odredbi Hruščeva v bodoče proslavljali Lenina ob obletnici njegovega rojstva dne 22. aprila.

KAIRO: Glavni tajnik OZN Hamarskjöld je prisel v Egipt ter je imel razgovore s predsednikom vlade zaradi ureditve odnosov med Egiptom in Izraelom.

INDIJA: V Bombaju je prišlo zaradi namere predsednika Nehruja, da bi industrijski del mesta ločil od zahodne obale države Bombay, do hudih pouličnih bojev, izgrediv, požigov in ropanj. V nemirih je bilo veliko oseb ubitih, še več pa ranjenih. Za nemiri so bili seveda komunisti.

FORMOSA: Kit. komunistična vojska je znova začela obstreljevati otok Quemoy.

O Velikonji in njegovi knjigi "Ljudje"

Nekoč v tistih mojih akademskih letih, ko sem se vzdrževal le z instrukcijami in honorarji, je naročil, da bi me rad poznal. Bral je bil nekaj mojih stvari v Domu in Svetu in postal pozoren.

Tako sem neko sivo dopoldne potrkal na vrata njegove pisarne, za lučaj od Jutrovega uredništva naprej in čakal, da se mu predstavim.

"Vi torej pišete tiste zgodbe iz Hala? Ponekod so sive in polne bede, da ob njih boli srce, ampak vesel sem jih, ker je nekdo med nami, ki jih je prinesel na svetlo, se zanje zanima in nam jih prikazuje. Dvakrat vesel, ker se mi zdijo pristne in resnične..."

Potem sva kramljala o mojem in njegovem domačem svetu in ljudeh. Nenadoma se je zdrnil in pritrdil: "Rad imam ljudi, ki pišejo... ki pišejo o resničnih ljudeh..."

Potem sem mu še moral navesti ime na akademikov, ki pišejo in že priobčujo.

Nekaj tednov pozneje sem zaprosil za banovinsko štipendijo. Referent zanje je bil Velikonja. Tedaj je nek večer pozno poropotal na moja vrata kolega K., ki je bil dodeljen kot svetovalec v odbor za podeljevanje štipendij.

"Slišiš, med redke najvišje štipendiste si prišel. Velikonja te je imel že na listi s pripombo, da je treba literate podpirati..."

Pisateljem, ki ne pišejo velikih tekstov ali ki se ne pehajo po založništvih in ne prosjajo za založbo svojih del, se skoraj vse življenje godi mala krivica. Da pišejo krajše povesti in novelice ter jih tiskajo po revijah in listih, so znani le neko gotovo dobo, recimo, dokler se do dobra ne posuši črnilo v njih in jih prebrane ne odlagajo ljudje na police ali celo z ognjem ne uničujejo. Njihovo ime gre v zaton, kakor hitro so nehali mesec za mesecem priobčevati svoja dela. Rešila bi jih le še izdaja teh raztresenih del v knjigi, ki bi dobila svoje častno mesto v knjižnicah med blestnimi črkami slavnih izbrancev.

Nekaj take krivice je bil deležen tudi Velikonja. Njegove stvari so ostale po revijah in ko jih je leta pred svojo smrtjo sam zbral in uredil v zbirko, so obležale — neizpolnjena želja, videti jih v knjigi pred seboj. Šele zdaj, ob deseti obletnici njegove nasilne smrti, so izšle v lepi knjigi, da se tako krivica popravi, njemu pa dá mesto, če že ne v obliki slovenski literaturi, iz katere je bil zaradi svojega odločnega političnega zadržanja pahnen, pa vsaj v literaturi slovenskih izseljencev, ki nikdar ni bila tako živa in močna, plodovita in obnem znamenita, kakor je danes. In kakor je on šele po smrti prišel do svoje cene in priznanja, tako se bo mogoče zgodilo z vsemi današnjimi kulturnimi ustvarjalci v tujini, da jim bo priznано mesto in vrednost šele po odhodu v Hadovo kraljestvo. Pa to ni važno. Važnejše je, da bo nekoč napočila pravičnejša doba: slovenski literarni zgodovinar bo moral prisoditi vrednost izseljenški literaturi — tej lepotni cvetki svobode, ko je v domovini istočasno vladala rdeča sužnost in se je vse, kar je hotelo veljati, le njej moralo klanjati...

Knjigo Ljudje je torej pripravil še avtor sam, ji dal naslov in ga tudi kot Pregelj lastnoročno zapisal. Uvod, ki marsikaj pojasni in opraviči, ki je poln prave iskrene hvaležnosti in spoštovanja, ki je beseda mehke vdanosti in obnem pravičnega obračuna, mu je napisal sin, Jože Velikonja, v Trstu. V opremi in z Velikonjevo podobo Milana Volovška je izšla pri Slovenski Kulturni akciji v Buenos Airesu za desetletnico njegove smrti. V sklepnih besedah je Tine Debeljak podčrtal nujnost njene izdaje ter ji dodal nekaj potrebnih opomb. Osemnajst novelic in ertic — izven teh je na čelu postavljeno še Pismo sinu — je razdeljenih v štiri skupine: prva obsega motive s kraškopivavske zemlje, ki je bila najbližja njegovemu srcu. To je slikovito življenje kremenitih ljudi, ki so polni borbe in neugnanosti, pa približana njihova usoda nikakor ne more nezadovoljno mimo nas. Koliko tragedije in prizadevnosti diha samo iz Sušel! Kako morejo včasih tudi dobri ljudje biti krivični (Tat), predvsem pa je izredno lepo pisana novelica V Smrlinju. Njegova beseda je jedrnata, klena, na videz ponekod skoraj suhoparna, pa udarna, brez okrasov in lepih opisov, ki morejo medleti resnično podobo ljudi in njih življenja.

Kot vojak prve svetovne vojne je uporabil tudi vojne motive. Tu v drugem delu imamo tri, od katerih je Pismo pisano s čudovito analizo človeške duše in

Na rešet

V zadnji številki "Svobodne Slovenije" smo poročali o Liginu prireditvi v Clevelandu. Kot prejšnja leta jo je tudi tokrat pripravil Slovenski oder ter tako podprl prizadevanje Lige.

Za to priložnost je slovenski pisatelj Karel Mauser napisal za clevelandsko "Ameriško Domovino" uvodnik pod gornjim naslovom. V njem je poudaril več načelnih misli, ki ne veljajo samo za Slovence v Severni Ameriki, ampak tudi za Slovence v Argentini in povsod drugod. Zato najvažnejše misli iz Mauserjevega uvodnika ponatisujemo.

Pisatelj Karel Mauser se na slovenske rojake obrača z naslednjimi besedami:

"Morda za uvodnik prav tale naslov ni ravno najboljši. Spodobni se, da ima uvodnik spodoben naslov. Vendar naj ostane. Rešeta so za presejanje in ko danes premišljam čas in ljudi, se marsikdaj utrne, da bi moral priti kdo in dati na rešeto cel svet. Presejati in presejati in kar bi ostalo, tisto posejati na skrit del sveta, če je še kje, da bi videli, kaj lahko v miru božjem zraste.

Svet danes je z nogo ob puški, obrazi so sicer nasmehljani in vljudni, toda za maskami se skriva vse prej kakor dobra volja in želja po miru.

Človek, ki prebere vse časopise in vse novice, gre zvečer lahko brez dela truden spat. Od samih novic bo truden. In vem, da se marsikdaj vsak izmed nas na tihem vpraša: Kaj ostane še, kar bi človeku dajalo mirno veselje, skromen o toček miru, na katerem bi se spočil od prenapetosti, v katero nas spravlja čas.

Prvo je: Vedno misli, da so na svetu ljudje, ki jim je težje kot tebi. Če si še tak revež, spiš pod streho. Milijoni so, ki spe pod zvezdami, s kamnom pod zvezdami, s kamnom poglavu. Samotni, od vseh zapuščeni otroci brez staršev še danes tavaajo po svetu in ne najdejo prostora niti za pasjo kolibo. Najdejo se ljudje, ki v oporokah zapuščajo tisočake za pse, koliko jih je, ki bi dali toliko otrokom, ki imajo od Boga vdahnjeno dušo, ki hrepeno po lepem in dobrem, ki si žele odkritega srca.

Strašno je, če se človek zamisli v na videz drobne stvari, ki se po svetu gode. Ko bi bil vsak čarovnik s kristalno kroglo, v kateri bi lahko vsak trenutek videl v vse kote sveta, prepričan sem, da bi svet dobrih zrastle. Tako pa: vsak se je ograbil s plotom, nekateri z bodočo žico in tistih, ki bi čutili vsak hip, da stoji svet na prstu božjem, je čedalje manj. Manj teh, manj ljubezni in kjer ljubezen peša, gre vse narobe.

Drugo: Ljudi bo poleg ljubezni zdrževalo tisto, kar nam je najbolj osnovno, jezik, umetnost, kultura. Kadar bomo prišli tako daleč, da bomo vsepovsod gledali samo na dobiček, bomo že na poti hudega. Samo hrepenenje po udobnosti, po komodnosti, po dobičku napravi človeka trdega in ga privezuje na gmotno. K mrtvi gmoti privezan človek pa nikoli več z vso iskrenostjo ne bo mogel narediti tistega kakor človek, ki čuti, da je duh, ki more kvišku, da je duh, ki more človeka ohranjati v najtežjih časih".

Karel Mauser nadalje ugotavlja, da je drobec prvega in drugega v Ligi ter nadaljuje:

"Gotovo, drobec je samo in kar more narediti je kakor kaplja v morje. Toda če verjamete ali ne, tudi morje je iz kapelj vode. Kaplja vode na jeziku žejnega v Saharski puščavi je nič. Če pa bi nekdo zbral tisoč, deset tisoč kapelj, bil bi to kozarec vode, ki bi žejnemu veliko zalegla.

izdaja Velikonjo — velikega umetnika. Je to čudovita povest dveh starčkov, polnih ljubezni zase in za druge, pa buta z neizprosno krivično življenje ob njiju, dokler ju ne stre — ampak njune sreče in sanj dokončno ne uniči. To povest poleg V Smrlinju smatram za najboljšo v knjigi.

V tretjem delu je posegel z dvema novelama v družinsko življenje in njegove psihološke globine: je njega dober poznavatelj, vendar postaja Gospa Amalija na mestih manj mikavna.

Zadnjemu delu je dal skupen naslov Skrivnosti. V teh črticah riše zanimive karakterno psihološke motive, pobrane iz mestnega življenja, ki skriva v sebi marsikdaj kopico zagonetnosti, umazanosti in črnoti (Petindvajsetletnica, Bela vrtnica), pa je tudi vmes čistih sre in vedrih čel. So pa tu nekatere, ki imajo kljub nepričakovanju temen, tragičen konec. Kar preveč in brez vsake

Na to je treba misliti ob vsej tej naši slovenski revščini".

Naslednja ugotovitev pisatelja Mauserja je ta, da je v Ligi tudi "drobec kulturnega dela" ter da si je Slovenski oder "zadal nalogo, da pridruži svojo kapljo Liginu", in da po svojih skromnih močeh skuša tudi na kulturnem polju zorati "vsaj malo brazdico". Nato pa nadaljuje takole:

"Vem, da ni velika, toda je in vsak pozitivni je, če smem tako zapisati, je vrednota. Boljših je sto malih da, kakor milijon ne. O tem sem prepričan in kdor bo stal na tem stališču in na tujem bi moral, potem se bo slovenski obraz vtisnil na sleherni zemlji. Če ne z velikimi potezami pa z malimi, toda tudi te bodo iskrene.

Na rešet smo in čas nas rešeta. Nekaj jih je odšlo, zgubili so se in vzel jih je veter kakor pleva z gumna. Je jih pa še veliko, ki poskušajo ostati na rešet, ki hočejo biti seme in od svoje strani narede vse, kar morejo. Na vseh takih, naj si bo to hlapec ali dekla, gospod ali berar, na vseh teh pa stoji danes tisto, kar ima ceno: odkrita preprostost in veselje, da ta slovenska kri na tujem še diha in živi.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

"Slovenska manjšina, ki živi v Italiji" je naslov objektivno pisanemu članku, ki ga je za turinski dnevnik "La Stampa" napisal vseučiliški prof. Diego de Castro. Pisec članka je znana italijanska osebnost. Nekaj časa je bil politični svetovalec italijanske vlade pri zavetniški vojaški upravi v Trstu ter tamojšnje razmere dobro pozna. Zato so njegova izvajanja v omenjenem članku tem bolj važna.

V članku kritično ocenjuje dosedanje napake, ki jih je zagrešila italijanska uprava ter se zavzema "za premišljeno in jasno manjšinsko politiko, kot je doslej ni bilo. Pri tem je treba upoštevati psihologijo manjšin, ki je različna od italijanske."

To so besede prof. Diega de Castro, ki nadalje ugotavlja, da je treba manjšinsko politiko postaviti na tele osnove: "Manjšinam je treba pomagati, da se označujejo kot take, ne sme se jih ovirati, temveč jim dajati pogum. Zato mora politiko do manjšin obravnavati, zasnovati parlament in ne sme biti prepuščena muham kakega visokega vladnega funkcionarja, ki utegne s svojimi napakami sprožiti velike politične odmeve. To je nauk preteklosti in sedanjosti".

Kot "visoki vladni funkcionar" je v izvajanjih prof. Diega de Castro mišljen sedanji italijanski vladni komisar v Trstu Palamara, ki je znan po svojem sovražnem razpoloženju do Slovencev na Tržaškem.

Slovenski manjšini v Trstu je posvetila deseto številko tudi tržaška revija "Trieste". Urednik revije je po vrsti obiskal vse vidnejše slovenske predstavnike ter je v reviji verno podal njihova mnenja. Najpomembnejši članek v reviji je sestavek Giorgia Cesare. Goriški "Kat. glas" ugotavlja, da skuša Cesare "po analizi izjav slovenskih predstavnikov priti do nekih skupnih političnih zahtev vseh Slovencev, ki živijo na Tržaškem. To je že zabeležil milanski dnevnik "Corriere della Sera" z dne 1. novembra, ko je zapisal zaključek, da bi v glavnem ne smelo biti težko ustreči nekaterim slovenskim zahtevam. Če bi ta analiza imela za posledico, da bi tudi vlada začela razmišljati o tem, potem bi bil storjen prvi odločilni korak

"...prireditve je pred nami! Nič velikega ne bo, preprosto bo kakor vedno. Toda kaplja je, kaplja dobrega k drugim kapljam. Tisoč takih kapelj bo dalo kozarec hladne vode. In če samo to in če ta kozarec hladne vode podarim osirotelemu otroku na Korejo ali v Indokino, domov v Slovenijo ali otroku, ki danes kobali po kampu kje v Nemčiji ali v Avstriji in ne ve za svojo bodočnost, storil sem dobro delo, storil sem tisto, za kar mi bo nekoč Bog odpustil marsikaj, kar sem napak naredil.

Nič nismo, če pri sebi mislimo, da smo. Samo tedaj nekaj pomenimo, če najprej vidimo okrog sebe tiste milijone, ki so brez svoje krivde peniji, navadni bakrenasti peniji, s katerimi se lahko igra vsak. Kadar bomo to spoznali, kadar bomo iz tega spoznanja tudi svoje naredili, tedaj šele lahko vsak izmed nas reče: Smo, ker smo s svojim bratom ob huduri stali in ga podpirali. Naredili smo vse, kar smo mogli.

Bojim se, da tega še ne moremo reči. Še smo na rešet.

Naj bi bila vsaka prireditve, ki ima karitativen značaj, za nas vse čas izpravevanja vesti. Storitmo svojo dolžnost, pomagajmo in ostanimo na velikem rešet kot dobro seme. Le tako bo moglo kaliti in se ohranjati tudi slovenstvo na tujem.

In tudi to je naša velika naloga!"

na področju pomirjenja tega vetrovnega kota srednje Evrope".

Po smrti č. g. Stanka Staniča, urednika Katoliškega glasu, je uredništvo prevzel č. g. dr. Franc Močnik, profesor v Gorici.

Vladko Komac je bil iz Devina predstavljen v Sovodnje.

V števerjanu je umrla Karolina Škrjanc, soproga tamošnjega trgovca s sadjem.

V Pevmi sta praznovala srebrno poroko Kosič Benedikt in njegova žena Gizela.

Na živnozdravniški fakulteti v Macerati je diplomiral Danilo Rustja iz Gorice.

Pred nedavnim je videmska kvestura izročila jug. policiji 30 ubežnikov, ki jih je imela priprte v tamkajšnjem begunskem taborišču. Kvestor Morelli je častnikarjem povedal, da Italija ni dovolila beguncem zatočišča zato, ker niso dokazali, da so zbežali iz Jugoslavije iz političnih razlogov. Imen vrnjenih ni hotel povedati, češ da bi to bilo proti dogovoru med obema vladama.

Darilni paketi za Jugoslavijo

V predvojni Jugoslaviji jih ljudje niso poznali, ker jih niso potrebovali. Doma so imeli vse, kar so potrebovali za življenje, če so pa imeli koga zunaj, se jih je morda kdaj spomnil s kako denarno pošiljko.

Ko so pa po vojni komunisti ustanovili svojo "ljudsko oblast", so gospodarstvo spravili na psa. V državo, ki je prej živila sama izvažala, morajo sedaj živila uvažati.

V tem času so začeli prihajati v Jugoslavijo prvi darilni paketi. Rešili so marsikomu življenje, in na tisoče in tisoče ljudi je, ki so sploh samo tako mogli priti do potrebne obleke in obutve ter do dragih zdravil.

Število darilnih paketov je postajalo iz leta v leto večje. Po objavljenih podatkih jih je bilo leta 1953 1.300.000, leta 1954 1.038.000, v letu 1955 jih je pa bilo samo do meseca maja 600.000. Po "Borbi" je vrednost darilnih paketov v letu 1954 dosegla 6 milijard dinarjev.

Komunistom so bili ti darilni paketi stalno trn v peti. Na vsak način bi jih bili radi preprečili. Na eni strani zaradi tega, da bi udarili še bolj občutno po ljudeh, ki so te pakete prejeli od svojcev, ki so domovino zapustili zaradi sedanjih razmer doma, na drugi strani pa zaradi tega, ker so ti paketi neprestan očitek in dokaz za slabo in nezdružljivo politično in gospodarsko stanje doma.

Zato so se v komunističnem tisku znova pojavile zahteve, da naj doma oblasti vse darilne pakete visoko obdavčijo. Na ta način bi komunisti radi dosegli dva cilja: Na eni strani bi ljudje zaradi visoke carine darilne pakete odklanjali, na drugi strani bi pa komunisti radi dosegli, da bi izseljenci domov pošiljali svojcem raje denarne pošiljke. Tako bi komunisti prišli do prepotrebnih deviz.

Proti komunistični nameri, da obdavčijo vse darilne pakete, se je pojavilo med ljudstvom veliko nezadovoljstvo.

PORAVNAJTE NAROČNINO

ARGENTINA

Vojaške in policijske oblasti so prišle na sled zaroti, ki so jo pripravljali v Bs. Airesu pristaži prejšnjega režima. Oblasti so zaprle nad 150 zarotnikov. Aretacije prozročevalcev nemirov in razširjalcev neonsovanih novic so izvedli tudi v raznih mestih v notranjosti republike, zlasti v Jujuyu.

Gral Lonardi, ki se še vedno zdravi v USA, je odklonil zadnje napredovanje, češ da kot šef osvobodilne revolucije ne sme sprejeti ničesar, kar bi direktno ali indirektno predstavljalo materialno prednost.

Vlada je ustanovila Nacionalno telefonsko družbo — Empresa Nacional Telecomunicaciones. Ta družba bo od ministrstva za telekomunikacije prevzela vso telefonsko službo. Razpolagala bo s kapitalom 5 milijard pesov. Vodil jo bo upravni odbor, ki ga bo imenovala vlada.

Narodna preizkovalna komisija za ugotavljanje protizakonite obogatitve peronističnih poslancev in senatorjev je objavila poročilo o svojem dosedanjem delu. V njem navaja, da je od 419 peronističnih poslancev in senatorjev pred leti prišlo v Narodni kongres 202 brez premoženja odn. samo s svojimi mesečnimi prejemki ali z neznatnim imetjem. Po izteku mandatov teh 202 "narodnih predstavnikov" je znašalo njihovo premoženje skupno 142.522.398 pesov in 525 nepremičnin. Premoženje vseh peronističnih poslancev in senatorjev je leta 1943 znašalo 6.654.315 pesov, leta 1945 pa 206.122.852. V ta znesek niso vštete dnevnice in druge ugodnosti. Vse ugotovite proti 86 peronističnim poslancem je komisija izročila sodišču v nadalnje postopanje. Poročilo preizkovalne komisije nadalje navaja, da so bili med peronističnimi poslanci tudi takšni, ki so bili poprej kaznovani zaradi prevar, izsiljevanja, trgovanja z belim blagom, zaradi hazardnih iger itd. Tudi na te je komisija opozorila sodišče, da se pozanima za njihove slučaje. Končno poročilo preizkovalne komisije omenja klečeplaztvo in osebno čaščenje Perona in njegove pok. žene Evite. Kako daleč so v tem osebnem kultu zašli poslanci, poročila navaja, da so pri razpravi zakona o postavitvi spomenika Evi Peron peronistični poslanci v počastitev Perona in njegove žene 315 zaploskali, vstali so pa 818 krat. Svoje poročilo preizkovalna komisija zaključuje z ugotovitvijo, da so navedeni poslanci in senatorji z vsem svojim delom in početjem dokazali, da so čisto navadni izdajalci domovine.

Vittorio Felice Radeaglia, Peronov osebni tajnik v Panami, je častnikarjem v vojnem ministristvu izjavil, da se je sam odločil za vrnitev v Argentino in je tako prišel v roke orožnikom pri izkrcanju na argentinsko obalo. Povedal je, da je v začetku užival polno Peronovo zaupanje, pozneje ga je pa izpodrinil prejšnji argent. poslanik v Panami Pascali. Dejal je tudi, da Peron živi v stalnem strahu, da bo nanj izvršen atentat. Za Peronovo duševno stanje zatrjuje, da je "nejasno in polno nasprompt". S sabo ima Peron 2.4 milijona pesov. Končno je Radeaglia izjavil, da bo začel pisati knjigo, v kateri bo Perona prikazal v pravi luči.

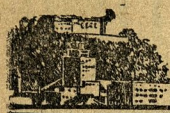
V Rio de Janeiro bo odpotovala posebna argentinska delegacija pod vodstvom zun. ministra dr. Podesta Coste ter bo navzoča pri slavnostih ob nastopu novega brazilskega predsednika Kubička.

Severnoameriški banki Chase Manhattan Bank in National City Bank of New York sta odobrili argent. vladi visoke kredite za nakup raznih industrijskih strojev v USA.

Vlada je zvišala ceno za nafto, petrolej in vse petrolejske proizvode. Liter nafte stane sedaj 2 pesa, liter petroleja za kurjavo pa 1.25. Zaradi povišanja cene nafte in petroleja so se zvišale cene pri kolektivih za 10 ctv., pri taksijih pa za 50 ctv.

V Bs. Airesu je bilo izvoljeno vodstvo laburistične stranke. Za predsednika stranke je bil izvoljen Cipriano Reyes, ki je pod prejšnjim režimom prebil več let v ječi, ker ga je Peron obdolžil, da je pripravil nanj atentat.

Sedanjo kaznilnico v Bs. Airesu, ki je bila zgrajena leta 1877 in ima 704 celice, nameravajo podreti, zemljišče 1000.000 kv. metrov pa prodati. Nov moderni industrijsko - poljedeljski kazenski zavod mislijo postaviti 40 km izven mesta v provinci Bs. Ai-

Novice iz Slovenije

Poročali smo, da se je Tito z obiska v Etiopijo in Egipt zopet vrnil domov. Na obisk v obe deželi pa je Tito zopet odšel z ladjo Galeb, katero sta spremela rušilca Durmitor in Biokovo. Pred rušilci pa je plula tudi še trgovska ladja Romanija, ki je bila tudi v spremstvu Titove eskadre. Ob odhodu ladij iz šibeniškega pristanišča so z rušilca Učka izstrelili v pozdrav Titu častni strel iz 21 topov. V Titovem spremstvu je bil zun. minister Koča Popović, drž. sekretar za notranje zadeve Sveta Stefanović, Titov glavni tajnik dr. Joža Vilfan in drugi. Spremljala sta ga tudi dva oseba zdravnik in sicer univ. prof. dr. Božidar Lavrič in in dr. Radiivo Berović. V Etiopskem pristanišču je Galeb pristal 11. dec., od tu je Tito s svojim spremstvom in s predstavnikoma etiopskih civilnih in vojaških oblasti ter odposlanca cesarja Haile Selasija potoval proti Adis Abebi s karavano avtomobilov. Kot svoj čas v Indijo in Burmo, je tudi obisk v Etiopijo Tito napravil s vsem razkošjem in sijajem, in je državo stal ogromne denarje. In to v času, ko se je doma gospodarski položaj občutno poslabšal ter se živilske potrebe iz dneva v dan dražijo. Ob svojem obisku v Etiopiji je Tito podaril cesarju Haile Selasiju moderno jahto, ki so jo zgradili v jugoslovanskih ladjedelnicah. Med tem, ko si je vladar pod komunisti obubožane Jugoslavije privoščil tako razkošno potovanje na obisk v Etiopijo in Egipt, so se vladarji in predstavniki mnogo bogatejših držav za obiske Jugoslaviji posluževali najcenejšega sodobnega prevoznega sredstva - letala. In tudi njihovo spremstvo je bilo v primeri s Titovim zelo omejeno.

Ob 10. letnici proglasitve Jugoslavije za komunistično republiko FLRJ je Tito podelil Edvardu Kardelju Red junaka socialističnega dela kot "neutrudnemu delavcu v revolucionarnem času in pozneje v revolucionarni izgradnji države". Tako je dejal Tito.

V Beogradu je umrl direktor Politike Vladislav Ribnikar. Bil je filo-komunist že v predvojni Jugoslaviji ter je v svojem stanovanju večkrat dajal zavetišče Titu in ostalim visokim kom. funkcionarjem. Med vojno je bil pri partizanih, za njegovo družino v Beogradu je pa skrbel solastnik Politike Joca Tanović. Pok. Ribnikar mu je to uslugo poplačal

Za leto 1956 je zaenkrat določena naročnina Svobodne Slovenije 90 pesov. Ta naročnina bo ostala v slučaju, če se cene tiskarskim stroškom, papirju in poštini ne bodo bistveno spremenile med letom. V kolikor se bodo cene bistveno spremenile, bo uprava Svobodne Slovenije med letom obvestila kolikšen odstotek naj še prispevajo k sedaj določeni naročnini.

Zaenkrat prosimo vse naročnike, da plačujejo za leto 1956 za naročnino pri enkratnem vplačilu 90 pesov, pri polletnem plačevanju 48 pesov in pri četrtletnem plačevanju 25 pesov.

tako, da je dopustil, da so komunisti po prihodu v Beograd med prvimi ustrelili Tanovića kot "kolaboracionista in izdajalca".

Sergej Kraigher je doma direktor Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje. "Za posebno vnemo in uspehe na področju gospodarstva, kakor tudi za delo posebnega pomena za družbeni in znanstveni napredek države" je dobil red Dela I. stopnje.

Zvezni izvršni svet je za poročanje o svojem delu ustanovil sekretariat za informacije.

Odbor za prosveto in kulturo LRS je pripravil odredbo za družbeno upravljanje kulturnih in znanstvenih zavodov.

Za dan republike je Tito odlikoval 6823 ljudi. V Sloveniji je bilo odlikovanih 799 oseb, ki jih je tako komunistična uprava nagradila za zvesto službo svoji diktaturi.

V Sloveniji so izdali nov zakon o pokopališčih. Po določilih tega zakona upravljajo pokopališča kot komunalne sanitarne naprave občinski ljudski odbori in to sami, v krajih, kjer so krajevni odbori po krajevnem odboru ali pa po pokopališki upravi. To vodi upravni odbor, ki ga ustanovi občinski ljudski odbor kot finančno samostojen zavod.

Ob prenosu poslov biv. stanovanjskega urada MLO Ljubljane na stanovanjske organe novih občinskih ljudskih odborov so ugotovili, da čaka na dodelitev stanovanj več tisoč prosičev.

V Beogradu in Zagrebu so odprli prvi fototelegrafski postaji v Jugoslaviji. Prenos slike traja 15 do 20 minut.

V Zagrebu bo v dneh od 20. do 27. maja t. l. III. jugoslovanska filatelistična razstava.

Pri Svetu za prosveto in kulturo LRS je začel s delom Pedagoški center, čigar namen je "nadalnje politično, strokovno in pedagoško izpopolnjevanje učiteljev" Ob tej priložnosti so listi objavili, da je bil lani na učiteljska manjši vpis kot druga leta. Učiteljska v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru, Novem mestu in Tolminu obiskuje 1650 dijakov in dijakinj. Od teh jih je v I. letniku 335, v petem pa 389. Število moških učiteljskihnikov stalno pada. Pred vojno je bilo razmerje med učitelji — moškimi in zenskimi 1:2, zdaj pa je 1:4 ter je od 4.359 učiteljev 887 moških in 3.472 žensk.

Orkester Radio Ljubljana je pod vodstvom stalnega dirigenta Uroša Prevorskega imel 1. javni koncert v Kamniku. Izvajal je Dvojakovo IV, simfonijo, odlomke iz Smetanove opere "Prodana nevesta" in Webrovo uverturo "Oberon". Sodelovali so operni solisti sopranistka Vilma Bukovčeva, tenorist Miro Brajnik in basist Ladko Korošec.

V Ljubljani je bil IV. redni občni zbor Turistične zveze Slovenije. Bil je obnem tudi proslava 50 obletnice obstoja Turistične zveze. Poročilo o delovanju zveze je podal njen predsednik Albert Jakopič. Navajal je, da je danes v Sloveniji 95 turističnih društev. Število turističnih gostov v Sloveniji je še v letu 1954 povzpelo na 434.000, število nočnin

se je pa sedaj že nekako ustalilo na nekaj več kot 1.200.000.

Umrli so. Karel Čadež, upokojenec biv. Jug. knjigarne, Slava Kiauta, roj. Pančur, Jerca Oven, upok. Tob. tovarne, Anton Švilgij, upok. železničar, Anton Čebokli, Ivan Lapajne, Marija Dular, roj. Štrajnar, Edvard Kardelj, upokojenec, Ludvik Vrišer, mornarski kapetan v p. in Jože Kos, avtopodjetnik v Novem mestu, Jožefa Lang, roj. Smole v Celju, Janči Mišica v Grosupljem, Franjo Dolinšek, komercialist ladjedelnice v Piranu, Janko Novak v Radovljici, Josip Krivec, poštni inšpektor v p. v Slovenski Bistrici in Franc Smolnikar, po-

sestnik v Brezju pri Dobu.

Ob zaključku jubilejnega tedna tiska in radia je bil v Ljubljani novinarski koncert, na katerem so sodelovali mešani zbor Glasbene Matice, sinfonični orkester Slovenske filharmonije in operni solisti: altistka Elza Karlovčeva, sopranistka Vanda Gerlovičeva, tenorist Rudolf Franel in basist Zdravko Kovač. Mešani zbor Glasbene Matice je s sodelovanjem solista Sama Smoleta in sinfoničnega orkestra Slov. filharmonije pod vodstvom Cirila Cvetka izvajal finale kantate slov. skladatelja Blaža Arriča Duma na besedilo Otona Župančiča.

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Vse naročnike Svobodne Slovenije, ki prejema list po pošti v Buenos Airesu prav lepo prosimo, da nam zaradi spopolnitve njihovih naslovov in zaradi hitrejšega prejetja lista nemudoma sporoče številko podružnične pošte (Sursal), ki jim dostavlja Svobodno Slovenijo.

Prav tako prosimo naročnike Svobodne Slovenije, da nam zaradi novega položaja sporoče morebitno preimenovanje ulic, v katerih stanujejo. Sploh nam sproti sporočajte vsako spremembo v svojem naslovu. S tem boste upravi prihranili mnogo nepotrebnega dela, sebi pa zagotovili rednejšo dostavo lista.

Slovensko središče

v katerem bi bila povezana vsa slovenska naselja, nanizana okrog argentinske prestolnice, nam je gotovo potrebno. Je sicer res, da ta naselja stremijo tudi za svojim lastnim domom in da ga nekateri že tudi imajo. Toda to ne izključuje potrebe po skupni slovenski hiši. Nasprotno: nujno jo zahteva, da ta slovenski dom poveže vse rojake, ki še slovenski mislijo in čutijo in da ohranja v njih zavest, da so člani ene same velike slovenske družine.

Brez skupnega slovenskega središča bi vsej naši skupnosti grozila nevarnost, da se razbije v majhne skupnice, ki so si med seboj tuje ali se celo ljubosumno in neprijazno gledajo med seboj.

Samo skupno središče lahko omogoči večje prireditve, kjer se vsi rojaki čutijo enako doma in kjer imajo enake pravice.

Zato je Slovenska hiša zadeva vseh, ki se žele tudi vnaprej versko in narodno ohraniti.

Zato se Odbor za gradnjo slovenske hiše obrača prav na vse slovenske rojake s prošnjo, da sprejmejo pobiralce prispevkov za Slovensko hišo ter jim izročijo svoj dar, s katerim bodo omogočili, da bo slovenska skupnost v Buenos Airesu čimprej prišla do svoje dvorane in kapele.

Mladinski odsek Društva Slovencev je kakor vsako leto, tudi letos organiziral izlet vseh otrok, ki obiskujejo slovenske tečaje. To pot na Hiavato.

Je res: nekaterih ni bilo. Plašila jih je morda nočna nevihta, druge oblačno nebo in bliskanje v jutranjih nedeljskih urah. Vseeno pa se je zbralo v Tigrh lepo število slovenskih otrok, ki so se

po opravljeni nedeljski dolžnosti odpeljali na otok Hiavato.

Vožnja z "lančo" je bila otrokom nad vse všeč in kar žal jim je bilo, da so tako kmalu dospeli do otoka. Pa — gostoljubni sprejem, bližina vode, lepa tratin in še marsikaj drugega — vse to je storilo, da so se otroci kar kmalu živeli na otoku.

Hrano so prinesli otroci s seboj, za pijačo in sadje pa je skrbel g. Pirce, oskrbnik otoka. Za dobro voljo, smeh in petje pa so poskrbeli otroci sami. Tako res ni manjkalo ničesar. Kar prehitro je prišel čas odhoda.

Domov vozeč se sem se pogovarjal z nekim fantičem. Pa mi je dejal: "Žihier jim je 'žov' tistim, ki so ostali doma". Nič mu nisem odgovoril. Mislim sem na tiste, ki so pomagali, da je izlet tako lepo uspel — na Društvo Slovencev, ki je omogočilo s prispevkom, da so otroci v obilni meri bili deležni "refreska" in sadja, na oskrbnika Hiavate g. Pirca, ki je gostoljubno skrbel za izletnike, pa na lastnico otoka, ki ji je bilo edino plačilo, dragoceno plačilo: petje naših otrok, ki so peli slovenske pesmi.

OSEBNE NOVICE

Poroki. V soboto 21. januarja 1956 sta se poročila v San Justo g. Jože Krajnik in gdč. Marija Krušič. V Tabladi sta pa stopila pred oltar g. Rudolf Bensa in gdč. Ana Žagar. Mladima paroma ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova.

Družinska sreča. V družini g. Danila Hrast in njegove žene ge Marije, roj. Krajnik v San Fernando, se je rodila hčerka, ki je pri krstu dobila ime Ana Marija. Srečni družini naše čestitke.

† **Janez Marinšek.** Iz Naklega na Gorenjskem je prišlo žalostno sporočilo, da je ob novem letu umrl v 81. letu starosti biv. dolgoletni naklanski župan g. Janez Marinšek. K zadnjemu počitku so ga spremili ob veliki udeležbi ljudstva dne 5. jan. t. l. na domačem farnem pokopališču.

Pok. Janez Marinšek je bil na Gorenjskem znana osebnost. Že v mladih letih se je začel javno udeleževati ter je bil po prvi svetovni vojni izvoljen za naklanskega župana kot kandidat Slov. ljudske stranke. Zaradi skrbnega gospodarstva na občini so mu občani zaupali vodstvo županskih poslov pri slehernih občinskih volitvah. S tega položaja ga je odstavil šele Živkovčev režim. Kot mož poštenjak je užival pok. Marinšek splošen ugled in spoštovanje. Zaradi nje-

Vsak teden ena

RASTI MI, RASTI, TRAVICA...

Rasti mi, rasti, travica, trava zelena ti. Bolna je moja glavicca, v srcu radosti ni.

Zemlja, oj zemlja rodna ti, kakor od jablane cvet jaz sem od tebe ločil se, moral sem v tuji svet.

Težko živeti je, težko brez vernih tovarišev, težko trpeti je daleč od bratov, starišev.

Kadar utrujen po cesti greš, nihče ne vpraša te, kam? Sredi vrveže množice čutiš najbolj, kak si sam.

govega odločnega protikomunističnega prepričanja, so ga komunisti doma zelo preganjali in vlačili po zaporih.

Za pokojnim žalujejo njegova žena ga Marjana, sinovi Janko z družino, Vinko z družino ter Jože in hčeri Mara ter Anica, por. Otenstein. Vsem izrekamo iskreno sožalje, pokojnik pa naj pri Bogu uživa obilno plačilo za vse veliko delo, ki ga je opravil za ljudi v svoji občini in njegovo telo naj mirno počiva v domači zemlji!

SLOVENŠKI TISK V ARGENTINI

Slovenska beseda. Štev. 9-10. Vsebina: Milina Božiča; Navidad; Sveta noč (Mirko Geratič); Božič brez jaslice (Igor); Marija, se še spomniš? (Branko Rozman); Detece spi (Mirko Geratič); Sonce nad Vislo (Lojze Novak); Na izletu ob meji (M. Radoš); Starec (Lojze Novak); Božič pogrešanih (A. S.); Instrumentalizem razkrajalec Zapada (Edi); Zimska noč (Joško); Stanje provincialnih pisateljev (Hugo Vast); Prihod (Jošt); Jezik očistimo peg (Jakob Murko-Kumar); Slovenska manjšina na Madžarskem po letu 1945 (Branimir Pistivšek); V Holandski Limburg med Slovence (Dr. S. Mikolič); Misli o času, ki spi na steni (Doljšak France); Dr. Ivan Ahčin: Sociologija (M.M.); Ivan Korošec: Čas pod streli (Sm. R.)

Družabna pravda. Štev. 94. Vsebina: Svoboda in socialna pravičnost (R. Smer-su); Capatales muertos (Del "Mundo Social"); Posebnosti v delavskem gibanju v ZDA (dr. Miha Krek); Rak pri ženi — posledica slabih socialnih razmer (dr. Julija Payman); Problemi gospodarske osamosvojitve (Avgust Horvat); Četrti socialni dan; Iz domačega in tujega tiska; Iz domovine; Po svetu.

Ramos Mejia

Člani Slov. Mladinskega doma so imeli prvi mesečni sestanek v tem letu. Najprej je bila sv. maša za umrlega slov. salezijanca Pučka v Španiji, nato je pa na sestanku govoril o vzgoji močne volje g. duh. svetnik Janez Klemenčič. Fantje so njegova zanimiva izvajanja poslušali z veliko pozornostjo. S sestanka je bilo poslano tudi pozdravno pismo duhovnemu vodji Janku Merniku, ki se mu di trenutno na počitnicah v Severni Ameriki.

NARTE VELIKONJA

Višarska polena

"Ali Vas je kdaj snubil?" je vprašal predsednik.

"Da, me je! Bilo je prepozno!" je kriknila Franca.

"In ste mu tako povedali?"

"Povedala!" je pritrdila Franca.

"Konec!" je dejal drugi fant ob Klančarju.

"Pa je le njo snubil!" se je razveselil Klančar.

Kosmačka je povedala, kako je Matijec pustil svate in kako sestrašil konoje pri znamenju.

"Že takrat je hotel ubiti vse: nevesto in mojega moža! Pa je ubil samo konoja!"

"Saj ni on sestrašil. Pram se je plašil znamenja. Pram. In mi je Matijec stregel tisto noč!" je planila Franca. "Saj zdaj vemo, zakaj. Štor za znamenjem je, če hitro voziš, kakor človek."

"Že dobro! Ne vpadaite v besedo, če niste vprašana!" jo je karal predsednik.

Kosmačka je dalje povedala, da je mož večkrat pravil, da ga Matijec ne more. Da mu je pokvaril kupčijo pri Klančarju. "Tam je Klančar, naj kar pove sam!" je pokazala nanj.

Državni pravdnik je predlagal zaslišanje Klančarja. In ko je odhajal skozi vrata k pričam, je slišal še Kosmačko,

kako se je Matijec prihuljeno priplazil Da, bil je jezen," je zatrdil. "Ni dal z do grmovja, potuhnil se, ko jo je zazrl, ter odšel v kuhinjo.

"Ali ne bi bilo na mestu, da bi bili botri povedali? Njen mož je bil!"

"Nisem je hotel prestrašiti!"

Dvorana se je zasmejala; predsednik je zagrozil, da jo bo izpraznil.

"Ali vidiš" je silil drugi v prvega fant. "Zdaj je že predsednik sam pokazal barvo!"

"Toda odgovor je vendar utemeljen!" se je brenil prvi.

Ko je Klančar prišel na vrsto, so bile druge priče že vse zaslišane. Sam ni vedel drugega povedati, kakor da mu je Matijec dal denar, da vrne Kosmaču dolg.

"Ali je bil jezen?"

"Bil je jezen, ko mi je vrnil denar! zvijačo, z jezo je dal!"

"Z jezo je dal!" je ponovil predsednik.

Gaber je povedal, da je trdil, da je stica udarila kobila, pa da je on takoj videl, kako je ranjen. "In sem koj sumil, da nekaj ni v redu!"

"Ali ste pomislili na njega?"

"Ves je bil krvav!" je dejal Gaber.

Brne je potrdil to izpoved.

Nato so pokazali krvavo obleko in

čevlje.

"Te čevlje je našel pes!" je dejal predsednik senata.

"Ti čevlji so moji!" je potrdil Matijec. "Samo jaz jih nisem imel na nogah tisti dan!"

In povedala je Matevčevka, koliko časa je bil Matijec v hiši.

"Iskal sem Tineta!"

In Tine je povedal, kako je bil sam na podstrešju v hlevu ter pregledoval kovčge, ko ga je Matijec priklical.

"In bil je razburjen?" je vprašal zagovornik.

"Razburjen!" je potrdil Tine.

"Vidiš!" je šepetal prvi fant v dvorani. "Dobro!"

"Slabo!" je odvrnil drugi.

Klančarju pa je prihajalo od strašnega vrtince misli in od vsak hip si nasprotujočih zaključkov vroče v glavi.

"Če je radi France moril, potem ni moril za šalo, potem je je imel rad; če je moril, potem je hinavec in potem, potem —" Ta misel se mu je nazadnje izobličila v tako razločni obliki, da se je moral oprijeti. "Ali res ni resnice? Ali me je s tem udaril skušnjavec in ujel in ne vem kako?" Lotevala se ga je omotica, da je šel iz dvorane in hodil po prazni sobi za priče kakor brez glave; tiščal je čelo na šipo. Ker ga je dušilo, je odprl okno na dvorišče.

"Saj še ni obojen," je švignilo Klančarju kakor blisk skozi možgane, "ti ga pa že sodiš!"

In je spet šel v dvorano.

Tisti hip je vstal državni pravdnik: "Gospodje porotniki, visoki senat!

Hudo je človeku, če mora tožiti zločin, huje, če mora kazati na obtoženca s strašnim očitkom: Matijec Mohor, ti si umoril sorodnika!"

Dvorana se je zamajala ob strašnih besedah, ki so jedko in uničujoče padale v težkem soparnem ozračju večerne ure v množico. Klančar se je vil od reizmerne srčne bolečine.

"Ne jaz, dve nemi priči sta pokazali nanj. Dve zvesti živalci. Kobila umorje ne žrtve in policijski pes."

Dvorana je ploskala v odobravanje in predsednik senata je resno zahteval mir.

"Vam govorim, gospodje porotniki, vam govorim in ne dvorani. Vi ste poklicani, da pomagate pravici do zmage!"

"In meni in meni!" se je vil Klančar. "Če je bil Matijec zmožen umora iz hinavščine, potem, o potem —"

"Ko je obtoženec dvignil roko k dolgo vnaprej premišljenemu zlodejanju, je splašena kobila oznanila zločin. Zločinec je, hoteč zabrisati sled, hitel skriti čevlje. Hitel je domov. Videč, da ga je opazila botra, je obdolžil pred možni zločina kobilo. Nemo žival. Toda nemo žival ga je izdala!"

Mrzlo, svinčeno so padale njegove besede v dvorano. Privzdignil je polo papirja v roki in dvignil glas.

"Toda pravica in resnica, ti sveti božji hčerki, sta hoteli še več dokazov. Stavljeno je bilo vprašanje obtožencu, zakaj ni lovil kobile, če jo je videl. Da, zakaj je ni lovil? Zato, ker se je iztrgala pred njim je odgovor. Žival se boji zločincea!"

"Pram je mrtev!" je vzdihnil sam pri sebi Tine, "in kobila ne more govoriti!"

"Toda povzemimo vso stvar od začetka. Rajni Kosmač in Mohor sta govorila o nevesti. Da je hotel njivo Kosmač, ste slišali. Matijec je za to željo rankega vedel. Pri hiši je mlada vdova po bratu. Matijec jo je snubil! Prepozno! Toda ko sta se sprla zaradi Klančarja in je Matijec posodil denar, da ga vrne, jezen, pravi priča, takrat še ni bilo prepozno. Takrat je Matijec še upal na vdovo in grunt. In po delu tega grunta je segala nesrečna žrtve. Takrat se je spočela prva mrtnja. Slišali ste opis obtožencevega značaja in vidite ga sami, kako se obnaša. Miren, redko-beseden, sam zase! Potuhnen, zakrknjen značaj, pravijo ljudje. Značaj, ki sam zase grize svojo misel. Najbolj nevaren značaj! Ali je kdaj poplaval? Nikoli! Ali je kdaj plesal? Nikoli!"

"Tistikrat, ko je potem nesel mojo ženo čez zid!" se je zgenil sam pri sebi Klančar. "Tistikrat,istikrat, ko je prenašal mojo ženo čez zid! Saj jo je le za šalo in izzvali so ga," se je pogovarjal.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

SLOVENC I PO SVETU

USA

V fari sv. Cirila v New Yorku so ustanovili "Slovensko kulturno društvo Dr. France Prešeren". Društvo ima namen med rojaki buditi slovensko zavest ter z igrami in podobnimi prireditvami kazati lepoto slovenskega jezika in slovenskih običajev. Predsednik društva je g. Rudi Večerin, podpredsednica gđ. Judita Zadnik, tajnica gđ. Teja Puc, blagajnik g. Ernest Žagar, zapisničarica gđ. Marija Mauser, odbornika pa gg. Janez Puc in Jakob Okorn. Prva prireditev novega društva je bila proslava 155 letnice rojstva dr. Fr. Prešerna. Na sporedu je bil dramatisiran Krst pri Savici, pripovedne pesmi in recitacije v režiji g. Večerina. Pevski zbor pod vodstvom g. dr. Ludvika Puša je pa zapel pesnikova uglasbena dela. Po sporedu je bil zabaven večer. Društvo ima tudi svojo malo folklorno skupino, ki je nastopila na Mednarodnem festivalu v Bridgeportu.

The Cleveland Folk Arts Association je izročila g. Antonu Grdini lepo plaketo v priznanje za njegovo delo v korist skupnosti. Na slavnosti so bili zbrani zastopniki vseh narodnosti, ki žive v Clevelandu. Navzoč je bil tudi mestni župan Celebrezze. Na slavnosti je govorilo več govornikov. Mestni župan je poudarjal pomen takih moč, kot je g. Grdina, župnik slov. fare sv. Vida Rev. Baznikje pa prav tako poveljeval Grdinovo delo za skupnost. Zlasti se je spominjal jubilejnovnega dela v Clevelandu guverner Lausche, ki je prav tako prihitel na to slavnost. V koncertnem delu večera so sodelovali Mladinski pevski zbor Slov. del. doma, Franc Gorenšek je zapel nekaj slovenskih in italijanskih narodnih pesmi, Glasbena matica pa več odlomkov iz opere Rigoletto, kvartet Glasbene matice pa znani pesmi "Pri farni cerkvi" in "Urška". Glavni govornik na večeru je bil urednik največjega clevelandskega lista The Cleveland Press g. Louis Seltzer, ki je na primeru g. Grdine pokazal velik doprinos po-

sameznih narodnosti k skupnemu duhovnemu bogatstvu Amerike.

Za izročeno plaketo se je g. Grdina zahvalil z govorom. Dejal je, da vsa ta čast, prirejana njemu pravzaprav gre njegovim staršem, ki so ga od mladih nog učili, naj se drži vere in se ravna po njenih vzgledih.

Svoj govor je g. Grdina zaključil z besedami: "Če bi se današnji svet zavedal, da ima človek poleg telesa tudi dušo in da s tem življenjem ni vsega konec, bi ne čitali skoro vsak dan o strašnih zločinih in nepoboljšljivih zločincih."

G. Egidij Gobec, ki je v ameriški slovenski javnosti znan po svojih prizadevanjih na narodno - obrambnem področju in po izdajanju in pisanju dijaškega glasila "Akademik" je končal svoje študije in diplomiral iz sociologije na univerzi Washington v St. Louisu, Mo.

Anglija

V Leedu sta se poročila Janko Čadež in Lina Casoli. V Bedfordu sta bila krščena Brigita Fras in Franc Rudolf Rožman.

V Londonu so imeli Slovenci Miklavžev večer 4. decembra po blagoslovu popoldne, v Rochdale, kjer je tudi večja slovenska naselbina, pa v soboto 10. dec., prav tako popoldne.

V Londonu je umrla ga Henrijeta Lipnik, roj. Marinič. Stara je bila 52 let. Bolehala je dalj časa za rakom. Pokopali so jo na pokopališču Kensal Green v Londonu.

Vse naročnike Svobodne Slovenije v Angliji prosimo, da plačajo naročnino na naslov Rev. Ignacij Kunstelj, Marillac Saratorium, Warley - Essex. Naročnina znaša za pošiljanje z navadno pošto 2 funta, za pošiljanje z letalsko pošto pa 3 funte. Na istem naslovu tudi lahko naročite Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije za leto 1956.

Belgija

V Eisdenu so se poročili Rudi Bevc in Elizabeta Planina ter Zora Lampret in Jedlinski Bronislav.

Francija

V samostanu šolskih sester sionk v Marselle-u delujejo tudi tri sestre Slovenke in sicer s. Neža, doma blizu Brezov, ki jih ni videla že 46 let, sestra Davorina je doma iz Mirne na Dolenjskem in s. Rudolfina je pa Gorenjka iz Dovjega pod Triglavom, ki pa tudi že 17 let ni bila v domovini.

SVETOVNA DENARNA ZBIRKA

za nakup potrebnega orožja je letošnje geslo mednarodne organizacije vseh Judov. Zato so vse posamezne sekcije Jewish Agency pričele s temeljito akcijo, da zberejo čim več, kajti domovina je v nevarnosti. Matična država Izrael je poslala posebne propagandiste po vsem svetu in upati je, da bodo pri letošnji nabirki potolkli dosedanj rekord — 250 milijonov dolarjev.

ZASTAVA EVROPSKEGA SVETA

je bila dokončno sestavljena in sprejeta: na modri barvi je v krogu pove-zanih dvanajst zlatih zvezd, ki se pa med seboj ne dotikajo. Število zvezd predstavlja evropske države, ki so pristopile k svetu. Četudi bi pristopilo kaj novih držav, števila zvezd ne bodo spreminjali.

UJETNIK

je naslov filma, ki ga je družba Columbia izdelala s sodelovanjem igralca Alec Guinnessa, režiserja Petra Glenvilla in pisateljice istoimenske knjige Bridget Bolandove. Film pa verjetno ne bo prikazan nikjer iz naslednjih razlogov: odbor za filmsko predvajanje v Cannesu ga je odklonil, ker je "preveč antikomunističen"; podoben odbor v Benetkah ga je zavrnil, češ da je "politično nevaren"; italijanska vlada ga je prepovedala, češ da je "protikatoški" in irska vlada zato, ker "vsebuje komunistično propagando". Poleg vsega pa je londonski kardinal Griffin izjavil, da bi si ta film "moral ogledati vsak katolik". Zgodba filma je popis življenja ne-

kega kardinala za železno zaveso, katerega oblasti spravijo v zapor, češ da je škodoval drž. koristim. V filmu se nato razvija debata med kardinalom in preiskovalnim sodnikom in je film praktično samo fotografiran dvogovor. Kljub temu je Jean Cocteau izjavil, da "je pravi škandal, ako ne bi tega filma kazali po vsem svetu." Kardinal — čigar položaj se približno ujema s položajem priprtega madžarskega kardinala Mindszentija — in komunistični inkvizitor sta predstavnika dveh idej, ki si danes stojita nasproti v ostrem boju. Takšen boj na filmskem platnu pa bi verjetno ne nesel dovolj in zato filma ne bo v promet. Tako Bolandova kakor Glenville sta praktična katoličana, kar bi tudi utegnlo škodovati "ugledu" filma.

Društveni oglasnik

ČLANI DRUŠTVA SLOVENCEV: v nedeljo 29. januarja 1955 je v dvorani pri Sv. Juliji, Victor Martinez 50, deveti redni letni občni zbor Društva. Naj noben član in članica, ki res ni nujno za-držan, ne izostane! ZACETEK JE OB 9. URI DOPOLDNE. Bodite točni, da se bo občni zbor lahko točno ob napovedani uri začel. Kdor na občni zbor ne more priti, naj se poslužijo pooblastila, katero pravočasno dvignite v društveni pisarni. DRUŠTVO SLOVENCEV.

Cerkveni oglasnik

V NEDELJO V "DON BOSCO V RAMOS MEJIA SHOD SALEZIJANSKEGA SOTRUDNIŠTVA" V nedeljo, 29. januarja, goduje sv. Fr. Saleški. Po njem imajo salezijanci svoje ime. Sveti Janez Bosko (umrl 31. jan. 1888) je ustanovnik salezijanske družbe, Hčera Marija Pomočnice in Zvez sal. sotrudnikov. Prvih je o 18.000, sester 15.000, salezijanskih sotrudnikov pa blizu en milijon. Na Slovenskem je bil dejansko prvi sotrudnik g. kanonik Luka Jeran, ki je že l. 1868 v svojih člankih "Zgodnje Danice" trdil, da je bil Don Bosko za svetim Ignacijem Ljolskim in svetim Franciskom Saleškim največji vzgojitelj vseh časov. Juridično pa je ustanovil slov. salez. sotrudstvo g. opat Smrekar.

Po vsem salezijanskem svetu je na praznik sv. Fr. Sal. shod sotrudnikov, ki naj bi po don Boskovi zamisli pomagali Cerkvi, papežu, škofom in župnikom pri vzgoji mladine, pri poučevanju krščanskega nauka in pri raznih dobroteljih ustanovah. Peti naslednik sv. Janeza Boska daje za to leto sal. sotrudnikom tole navodilo: "Polagajmo kar največjo važnost krščanskemu nauku, ki je trden steber vere in nezmotno vodilo krščanskega življenja."

V Don Boskovi cerkvi Marije Pomoč-

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Victor Martínez 50, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intellectual N° 498945	

nice v Ramos Mejia bo ob petih popoldne sal. konferenca, nato pete litanije, blagoslov z Najsvetejšim (in morda še kaj) Vse prijatelje salezijanskega dela, Marija Pomočnica vabi v nedeljo v svoje svetišče.

OBVESTILA

Za izlet Družabne pravde ob pustu v Montevideo naj si vsakdo preskrbi: Certificado de vacuna internacional (dobi se na Paseo Colón 245) in Autorización de viaje (dobi se na Dirección de Migraciones — pri imigrantskem hotelu). Prijave sprejema: J. Šest, Suarez 123, Capital (Boca).

Početniška kolonija za deklice. V času od 16. februarja do 6. marca bo pri č. slovenskih šolskih sestrah na Paterna-lu početniška kolonija za deklice. V poštev pridejo deklice v starosti od 9. do 12. leta; pogojno pa se sprejemajo prijave tudi za deklice od izpolnjenega 8. leta in 13. leta. Oskrbovalnina znaša 10 pesov dnevno.

Prijave sprejemajo: pisarna Društva Slovencev, Dušnopastirska pisarna, ali učiteljstvo, ki vodi slovenske tečaje.

Peter Rant

CONTADOR PUBLICO NACIONAL
TRADUCTOR PUBLICO
GRANADEROS 61
T. E. 66-0818

DAYDAM

IŠČE

samostojne obrtnike (zidarje, mizarje, električarje itd.) za prevzem gradbenih del.

25 DE MAYO 533

T. E. 32 - 7712

Capital

ZAHVALA

Smatramo za svojo dolžnost, da se javno zahvalimo vsem, ki so nam stali ob strani ob smrti našega dragega očeta, starega očeta in tasta g. Janeza Malavašiča. Posebno hvalo izrekamo župniku v št. Joštu č. g. Janezu Oblaku za nešteto obiskov med očetovo boleznijo, za vsa obhajila in tolažbo v boleznih, za pogrebno sv. mašo in vodstvo pogreba. Iskrena hvala tudi č. gg. Novaku in Kalanu za svete maše, ki sta jih že in jih bosta še opravila za pokojnika.

Prav posebej se zahvaljujemo gđ. Ančki Tominc, ki je tako požrtvovalno stregla očetu v boleznih, za molitve ob njegovi smrti in za čuvanje ob mrtvaškem odru.

Hvala tudi cerkvenemu pevskeemu zboru za žalostinke na pokopališču. Prav tako naša zahvala vsem, ki so pokojnega prišli kropiti in moliti zanj, vsem, ki so darovali vence in vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala tudi vsem, ki so nam pisмено ali ustmeno izrazili sožalje ter z nami sočustvovali.

Hvala vsem, ki se pokojnega spominjajo v molitvi. Vsem naj Bog stotero poplača.

Sinovi: Valentin, Janez, Pavel. Hčere: Marjana, Angela in Marija. Butajnova, Buenos Aires, Minnesta.

Vse slovenske rojake vabimo, da pohitijo 5. februarja na slovensko Pristavo v Moronu na že

TRADICIONALNO

Družabno prireditvev

naše priljubljene versko-prosvetne revije "Duhovno življenje". S svojo navzočnostjo bodo podprli gmotno materialne potrebe revije in omogočili, da bo revija še vnaprej mogla uspešno vršiti svoje veliko poslanstvo med slovenskimi izseljenci v Argentini in po svetu.

Letošnja prireditvev bo nudila udeležencem izredno privlačno točko:

nastop priznanega čarodeja

ki bo eno uro zabaval s svojimi umetnostmi stare in mlade. Že zaradi tega nastopa se splača priti na prireditev.

Poleg te prijetne točke bo tudi letos na sporedu **BOGAT SREČOLOV** z dragocenimi dobitki kot: fin dežni plašč, kovček 70 cm dolg iz trpežnega usnja, električni likalnik, utekočilnik itd.

Med tiste, ki bodo do prireditve plačali letošnjo naročnino (\$ 70.—) za "Duhovno življenje" bo z žrebom razdeljenih 20 dobitkov; med njimi bo kot glavni dobitek dragocena zapestna ura.

Na razpolago bo več iger, otroci pa se bodo lahko zabavali na velikem travniku poleg Pristave. Za jedila in hladno pijačo bo preskrbljeno v obilni meri, tako da bo lahko vsakdo izbral, kar mu bo požeželo srce.

Zato pa:

V nedeljo 5. februarja vsi na slovensko Pristavo v Moronu — Vabi revija "Duhovno življenje"

LOUIS DE WOHL

(40)

Zemlja je ostala za nami

Boltežarjeva glava in roka sta priplavalni niže, nekako v višino štirih metrov. "Dobro jutro", je dejal Boltežar. Vidna roka je napravila hitro nekaj kretanj, od zgoraj navzdol in zemljani so zagledali njegov vrat, ramena, prsi, trebuh, nato še noge in končno še levico. Tudi noge so se začele jasno odražati in stal je pred njimi Boltežar v vsej svoji veličini. Samo ozek krogec nad njegovo desnico se je še zdel prozoren. Z levico je segel na to mesto in prozorni krog tako rekoč odrgal in ga zmečkal v roki. Zemljanom se je zdelo, da je držal v roki nekakšen oblaček, ki si ga je zataknil za pas svojega brogosa. Tako je bilo predstave konec.

"Kajne, da je to zelo dober izum?" je vprašal. "Sedaj bomo pa imeli še zadnjo uro pouka v letenju z brogosom. Sonce sije zunaj, pojdim!"

Sledili so mu, ne da bi mogli spregovoriti besedo. Brandeis je tiščal zobe skupaj, da so ga skoraj boleli. Zunaj sta čakala Miha in Gašper. Pouk se je začel, toda vsi trije zemljani so imeli občutek, da njihovi učitelji stvari ne jemljejo bogzna kako resno. Pa tudi zemljanom samim to pot ni bilo toliko do letenja.

Brandeisa zato ni prav nič presenetli-

lo, ko so jih trije velikani razmeroma hitro zapustili. Čeprav so jim pred odhodom pustili brogose, to mučnega razpoloženja zemljanov ni popravilo.

"Pogrnali so tudi nevidnost!" je ugotavljal Brandeis. "In sedaj so preizkusili na nas, to se pravi, hoteli so videti, ali bodo tudi človeškemu očem nevidni. To pa so hoteli vedeti zato, da bodo mogli na zemlji lažje špijonirati. Da temu ni tako, me ne boste nikdar prepričali, Cary. Samo pomislite — vse mo-goče so nam pokazali, vse najbolj čudovite stvari, a nikdar niti sence kake vseмирske ladje."

"Dragi Brandeis," je s poudarkom, a mirno ugotavljal Chris, "zame ni nobene dvoma, da so Fanu-du neizmerno bolj napredni v tehniki kakor mi. Zato sem prepričan, da bi bili v kakršni koli vojski tudi vojaško zemlji vedno kos. V tem primeru mislim, da ni niti potrebno, da imajo še to sposobnost, da se lahko napravijo nevidne."

"Tako torej," se mu je rogal Brandeis, "njim to ni potrebno, kaj mislite vi, Cary?"

"Bolj važno je namreč to," mu je odgovarjal Chris, "če Fanu-du mislijo, da smejo vohuniti po zemlji. Zadeva je moralen problem in ne političen ali vo-

jaški, kakor vi mislite. In celo na naši ubogi zemlji bi bil to moralen problem! Pri bitjih pa, ki očitno niso padla bitja kakor mi... Brandeis, človek božji, saj si vendar lahko zamišljate, kaj bi se zgodilo, če bi Fanu-du v resnici posegli na zemljo! V vojski nihče ne more ostati čisto nedolžen, prav to je strahota na njej..."

"Vi ste z vsemi svojimi mislimi vedno pri Fanu-du," ga je prekinil Brandeis. "Meni gre zato, da bi spoznal in razumel, kaj bi utegnili Fanu-du storiti," se je branil Chris.

"Brandeis ima čisto prav, Chris," je trpko dejala Maksina. "Ti res ne govoriš kot Amerikanec, tudi ne kot zemljan. Morda bi se moral roditi na Marsu."

"Najbrž ne razumeš, kako lep poklon si mi s tem napravila, Maksina", je resno odvrnil Chris.

"A vedi, da tega prav gotovo nisem hotela," je zagrenjeno vzklila.

"Da, saj to vem," je žalostno dejal.

Pranu Tri — Fanu — Oma, predsednik visokega marsovskega sveta je hitel po zadnjih stopnicah proti kupoli. Globoko pod njim se je lesketala ogromna ladja rdečega templja. Pred močnimi vrati nekakšnega najsvetejšega, katerega se je bal, a isto tako ljubil, je stal kakor vedno stražar.

Pranu je samo pogledal stražarja in

je že vedel, da to pot ni prišel zaman. Am-Sao je bil v resnici buden. Že celo vrsto dni je čakal tega trenutka in neštokrat nastavljal valovno dolžino svojega brogosa na stražarjevo valovno dolžino. Toda vedno mu je stražar sporočil isto žalostno novico — pred pol ure pa mu je prvič sporočil to veselo novost.

Predsednik visokega sveta je snel z glave diadem in ga izročil stražarju. Sklonil je glavo in opravil predpisano molitev. Nato je zašepetal počasi in razločno neko geslo, nakar so se vrata pred njim sama od sebe odprla.

Vstopil je. Le dvakrat v štiridesetih letih, odkar je opravljal službo predsednika visokega sveta, je stal na tem mestu. Njegov prednik je celo samo enkrat bil tukaj, pa je služboval šestdeset let.

Prastaro in vase zgrbljeno je viselo v zraku telo Am-Sao — ja v vzboklini kupole. V prostoru je vladala tako medla svetoba, da bi človeško oko ne videlo drugega kakor temo.

Pranu se ni ozrl kvišku. Pri svoji prvi avdijenci je to storil le za trenutek, toda pogled se mu je za vedno užgal v spomin: zagledal je namreč prazne očesne votline v velikanski, z belim puhom porasli glavi. Oči v tej stari glavi so se že zdavnaj posušile. Usta so bila le še skromna guba. Roke osušene in skrvenečene. Tako viseč v zraku je živel Am-Sao brez vsake hrane. Visel je v zraku

negiben in ne da bi imel brogos na sebi.

Pranu je zatrl v sebi sleherno misel. Vedel je, da mora čakati, dokler se mu ne bo javil Am-Sao sam.

Po daljšem premoru ga je doseglo sporočilo:

"Postava na Tri-Fanu se glasi: prepustite planet Barka samemu sebi!"

To je bilo tisto znano, že staro sporočilo. Slišal ga je že njegov prednik, pa tudi mnogi drugi predniki. Toda tudi najbolj daljni prednik v visokem svetu ni bil prvi, ki je slišal to postavo. Iz sive davnine je izvirala, iz tistega časa, ko so Fanu-du prvič odleteli v vesemirje.

Toda to pot je predsednik hotel to postavo točneje določiti. Zato je vrgel misel kvišku: "Saj so zemljani sami prelomili ta zakon!"

Že je dobil v odgovor misel: "Tu velja postava za Tri-Fanu, ne pa postava za Tri-Barko."

Hitro je šnila misel predsednika nazaj: "Saj nismo mi prelomili postav, saj mi nismo posegli v usodo Tri-Barke. Mi smo vendar samo opazovali."

Ni bilo odgovora.

Pranu je živo predel naslednje misli: "Izprašali smo zemljane in sedaj vemo, da je bil naš sum opravičen. Kar so zadnje čase odkrili na Tri-Barki, ni nevarno samo za Barko, ampak ogroža najbrž tudi Fanu."

"Postava na Tri-Fanu se glasi: prepustite planet Barka samemu sebi."